

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 08.06.2012
Sayı: 422

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

R. Kerim ÖZKAN
BURULU M.V.
Ali Serindag
Cardan Top M.V.

Mehmet S. KESİMOĞLU
Kırklareli Milletvekili
İçişleri Komisyonu Üyesi

Ali Özgür
M.V.
Kadir Coşkun Ümit
IST M.V.

M. Şerif Kulkuloglu
Kırıyseyi M.V.

Dr. Salih Fırat
Ataman M.V.

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Gökmen ve Sosyal İktisat			
Esas Komisyon	İçişleri			
Tarih:	13 Haziran 2012		E. No: 21666	
Yan. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
TBMM BAŞKANI	S. M. M. M.			

GENEL GEREKÇE

Göz yaşartıcı gazlar ve tozlar olarak adlandırılan biber gazı ve gaz bombasının toplumsal olaylarda polis tarafından kullanımı son yıllarda giderek artmaktadır. Bu kimyasal silahların kullanımı öyle bir hal almıştır ki polis bu kimyasal silahları basit mahalle kavgalarında, kullanılmasını gerektirmeyecek gösterilerde, kapalı mekanlarda, hatta hastane acil servislerinin içerisinde bile çekinmeden kullanabilmektedir.

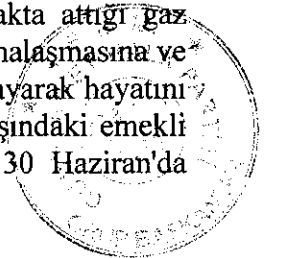
Bu gazlar kamuoyuna basit, zararsız, geçici etkisi olan kimyasallar olarak sunulmakta, bizzat İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin bu gazların zararlı olmadığını ifade ederek polisi bu kimyasal silahların kullanılmasına teşvik etmektedir.

Ancak meslek örgütlerinin bilimsel raporları bu kimyasalların insanlar üzerinde kalıcı zararlı etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Türk Tabipleri Birliği raporlarında, bu gazların ciddi göz hastalıkları, astım ve akciğer ödemi, hipertansiyon ve kalp yetmezliği, beyin kanamasına neden olacağı, öldürücü olduğu, biber gazına maruz kalmanın; kalp ve solunum sistemini etkileyerek öldüren bir dizi mekanizmayı tetiklediği belirtilerek "Biber gazı silahtır" denilmektedir.

Raporda ayrıca, "Topluluklara fütursuz ve yoğun kullanımda; gazı içinde barındıran düzenek (kanister) yaralanmasına bağlı olarak öldürmektedir." denilerek, insanların, gazın içinde bulunduğu düzeneğin başına çarpması sonucu hayatlarını kaybettiğine de dikkati çekilmektedir. TTB raporlarında gazın etkileri bilimsel olarak her yönüyle incelenmiş, özellikle gebeler, yaşlılar, çocuklar, hastalar üzerindeki "ölümcül" sonuçlara dikkat çekilmiştir. Gazın yoğun solunumunun sağlıklı erişkinlerde de çok ciddi riskler taşıdığı ifade edilen raporlarda göz yaşartıcı gazların ve biber gazının kullanımının tamamen yasaklanması istenmektedir.

Kimya Mühendisleri Odası ise biber gazının zararlarını şöyle sıralamaktadır: Solunum, cilt teması ve sindirim yoluyla insan vücuduna nüfuz edebilmektedir. Yüksek dozlara maruziyet sonucu kardiyak aritmiye (kalple ilgili ritm bozukluğu) sebep olma potansiyeli vardır. Kalp rahatsızlığı olanların maruziyetleri sonucu, ölümle sonuçlanabilecek olaylar yaşanabilir. Solunum sistemi üzerinde tahriş edici özelliği vardır. Özellikle astımı olanların maruz kalmaları ölümle sonuçlanabilen sağlık riskleri barındırmaktadır. Nörolojik sistem üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Tekrarlayan maruziyetlerinde dermatite neden olma potansiyeli taşımaktadır. Yutulması durumunda mide bulantısı, kusma ve ishale sebep olabilir. Alkol ve uyuşturucu kullananların maruziyetinde ölüm potansiyeli mevcuttur. Hamile kadınlar ve hayvanlar üzerindeki olumsuz etkileri daha fazladır.

Bu kimyasal silahların kullanımının ölümcül ve kalıcı etkileri olduğunu ortaya koyan pek çok bilimsel raporun yanı sıra son yıllarda ülkemizde pek çok yurttaşımız bu kimyasal silahlar nedeniyle hayatını kaybetmiştir. 27 Mayıs 2012 Pazar gecesi Yalova'da arkadaşlarının kavgasını ayırmaya çalışan 30 yaşındaki Çayan Birben, astım hastası olduğunu söylemesine rağmen polis, yüzüne biber gazı sıkmış ve Birben hayatını kaybetmiştir. Basit bir mahalle kavgasında polisin biber gazı kullanması sonucu hayatını kaybeden Çayan Birben'in yanı sıra, 1 Mayıs 2007'de yaşanan olaylarda polisin Taksim-Gülleci Sokakta attığı gaz bombası, bir kahvehanenin önünde oturan 75 yaşındaki İbrahim Sevindik'in fenalaşmasına ve kalbinin durmasına neden olmuş ve Sevindik, tüm çabalara rağmen kurtarılamayarak hayatını kaybetmiştir. 31 Mayıs 2011'de Hopa'daki protesto gösterilerine katılan 54 yaşındaki emekli öğretmen Metin Lokumcu, 12 Haziran 2011'de biber gazına maruz kalıp 30 Haziran'da

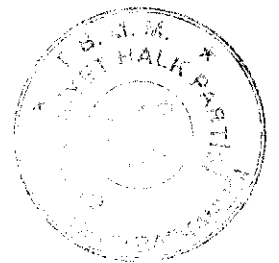
hayatını kaybeden Hatice İdin ve 18 Mart 2012'de İstanbul'da bir eylem sırasında bu gaza maruz kaldığı için hayatını kaybeden bir partinin Arnavutköy İlçe Başkanı Hacı Zengin ile 18 aylık bebek Mehmet Uytun gibi gaz bombası başına isabet ettiği için hayatını kaybeden çok sayıda yurttaşımız da göz yaşartıcı gazların ve biber gazının kurbanı olmuşlardır.

Ayrıca polis, bu kimyasal silahları ölçüsüzce kullanarak Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen pek çok suç tipini de ihlal etmektedir. Örneğin, Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlar işkencedir. Bu tür davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında hapis cezası verileceği Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesinde düzenlenmiştir. Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması Türk Ceza Kanunu'nun 256. maddesi uyarınca da suç oluşturmaktadır.

Bu veriler ve gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda bu kimyasal gazların polis tarafından kullanımının zorlaştırılarak sınırlandırılması gerekmektedir.

Polis, kanunun tanımladığı zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştğinde silah kullanabilmektedir. Polisin zor kullanma şartları kademelere bağlandığından, kanunun tanımladığı istisnai haller dışında beden gücü olanağı tüketilmeden maddî güce, maddî güç olanakları tüketilmeden silaha başvurulması hukuki değildir.

Değişiklikle, kanunun polisin “zor kullanma” yetkisini tanımlayan maddesinde söz konusu kimyasal gazlar “maddî güç” olarak tanımlanan bir hizmet aracı olmaktan çıkarılarak silahla eşdeğer bir kategoriye alınmakta ve bu gazların kullanımı zorlaştırılarak sınırlandırılmaktadır. Değişiklikle, bu gazlar ve tozlar ancak, bedeni kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde kullanılabilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Değişiklikle “göz yaşartıcı gazlar veya tozlar” maddi güç olarak tanımlanan hizmet araçları arasından çıkarılmaktadır. Böylelikle polis, “göz yaşartıcı gazlar veya tozlar”ı maddi güç olarak kullanamayacaktır.

MADDE 2- Değişiklikle göz yaşartıcı gazlar veya tozların kullanımı, silah kullanımı ile eşdeğer hale getirilmektedir. Diğer zor kullanma aşamalarına başvurulmadan ve beden gücü ile maddi güç kullanımının sonuçsuz kaldığı görülmeden kimyasal silahlar kullanılamayacaktır.

Bir başka ifade ile polis nasıl ki ancak;

1 - Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

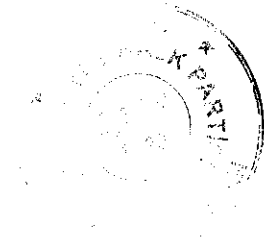
2 - Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

3- Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

silah kullanabiliyorsa, göz yaşartıcı gazlar ve tozları da ancak bu durumda kullanabilecektir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNU'NUN İKİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/07/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 16 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasının (b) bendindeki "göz yaşartıcı gazlar veya tozlar" ifadesi kaldırılmıştır.

MADDE 2- 14/07/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 16 ncı maddesinin 7 nci fıkrasının son cümlesi şu şekilde değiştirilmiştir;

"göz yaşartıcı gazlar veya tozlar ile silah kullanmaya yetkilidir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

